

SUSANNA
KEARSLEY
MARIANA

Romanas

Vilnius
2020

Skiriu Susanai Shepherd, kuri vedė mane mažiau
išvaikščiotu keliu, ir seseriai Kathryn, kuriai
labiausiai patinka ši mano knyga.

*Sapnų kupiname name
Girgždėjo durų vyriai visą dieną,
Ant lango stiklo zirzė musė mėlyna, pelytė
Cypavo tarp dūlančių sienojų,
O gal veidai iš praeities
Šmėžavo tarpduriuos visuos išties,
Aidėjo žingsniai slėpiningi virš galvos,
Balsai vis ragino sugrįžti atgalios.*

Lordas Alfredas Tenisonas
„Mariana“

- 1 -

Pirmą kartą išvydau tą namą vasarą, kai man sukako penkeri. Kaltininku tapo vienas poetas ir ta aplinkybė, kad savaitgalis, kurį praleidome pas mylimą senyvą tetulę Ekseteryje, nuteikė tėtį šiek tiek pakiliai. Tad kai grįždami namo, į Oksfordą, netikėtai pasiekėme tą vietą, kurioje kelias šakojosi, tėtis sąmoningai pasuko ne į dešinę, o į kairę.

„Žolėm apaugęs ir keleivių išsiilgęs buvo jis“*, – meiliai ir svajingai pacitavo tėtis.

Ir tai, kaip žadėjo poetas, nulėmė visa kita.

Pradėkime nuo to, kad mes pasiklydome. Taip beviltiškai, jog mamai teko išsitraukti žemėlapi. Saulę uždengę tiršti debesys tik dar labiau sugadino ir taip prastą tėčio nuotaiką ir jis niūriai kūprinosi prie vairo. Per pietus prapliupo smarkus lietus ir mama padalijo mudviem su broliu saldainių, bergždžiai vildamasi, kad galutinai nesuerzinsime tėčio, nes jo išskirtinė kantrybė jau baigė išsekti.

Saldainiai buvo mėtiniai, išmarginti rausvais ir baltais dryželiais, panašūs į stiklinius rutuliukus, ir sėkmingai užčiaupė mudu, nes norėdami persimesti žodžiu kitu turėdavome išsitraukti juos iš burnos. Kai galiausiai pasiekėme kaimelį su

* Eilutė iš anglų poeto Roberto Frosto eilėraščio „Nepasirinktas kelias“ (čia ir toliau – vertėjos pastabos).

išsibarsčiusiomis parduotuvėlėmis ir namais, mano veidas ir rankos lipo nuo cukraus, o nauja klostyta suknutė baisiai susidėmėjo ir susilamdė.

Tiksliai nežinau, kodėl tėtis sustabdė automobilį kaip tik tenai. Miglotai pamenu, kad tiesiai po ratais metėsi katinas, bet galbūt tai viso labo pervargusio vaiko vaizduotės vaisius. Šiaip ar taip, automobilis sustojo, variklis užgeso ir visame tame sambrūzdyje aš pirmąsyk nukreipiau padėrusį žvilgsnį į namą.

Tai buvo paprastas senas kaimo namas: didelis, kvadratinis ir tvirtas, dunksantis šiek tiek toliau nuo kelio, neprižiūrėti medžiai užstojo jį nuo smalsių akių. Tamsus žvilgančio skalūno stogas leidosi pavojingu kampu prie vėjo nugairintų pilkų akmeninių sienų, pilkai ir gelsvai rusvų spalvų monotonija pajavairino du raudonų plytų kaminai ir daugybė didelių langų, įstiklintų smulkiais stiklais, kurių rėmai buvo nudažyti skaisčiai baltai.

Aš prisiplojau nosimi prie šalto automobilio lango stiklo, kad geriau matyčiau, kol tėtis keliais riebiais keiksmožodžiais vargais negalais įtikino variklį atsigauti. Akivaizdžiai apsiraminusi mama pasisuko pažiūrėti, kaip laikomės mudu.

– Nedaryk taip, Džulija, – paprašė ji. – Ant lango liks lipnių dėmių.

– Tai mano namas, – pasiteisinau.

Brolis Tomas kaipmat bedė pirštu į gerokai didesnę ir didingesnę namą, atsidūrusį mūsų akiratyje.

– Gerai, tada šitas *mano*, – pergalingai pareiškė jis.

Tėvų džiaugsmui, mudu pratęsėme šį žaidimą iki pat Oksfordo ir atokus pilkas namas nugrimzdo į užmarštį.

Aš vėl pamačiau jį tik po septyniolikos metų.

Toji vasara, vasara, kai man sukako dvidešimt dveji, įsirežė į

atmintį. Aš ką tik baigiau meno mokyklą ir gavau puikų, kaip man atrodė, darbą nedidelėje Londono reklamos agentūroje. O trejais metais vyresnis Tomas, Oksfordo universiteto absolventas, pasižymėjęs puikiais mokymosi rezultatais, kaip tik apstulbino šeimą pareiškęs, kad ketina tapti anglikonų dvasininku. Mūsų šeima nepasižymėjo ypatingu religingumu, bet Tomas juokavo, jog turint tokį vardą ir pavardę jam nebelieka jokio kito pasirinkimo.

„Tomas Beketas!“ Tik pamanykite, – erzino jis mamą. – Ko tu dar tikėjaisi?“

Norėdami atšvęsti, mūsų įsitikinimu, savarankiško gyvenimo pradžia, nusprendėme trumpam pailsėti pietinėje Devono pakrantėje, laikinai užmiršti apie tėvus ir pareigas, pasimėgauti nepaprastai šiltais ir saulėtais orais, kuriais garsėjo pietų Anglija. Ir nenusivylėme. Praleidę dievišką savaitę Torki kurorto paplūdimiuose, pasukome atgalios atsigavę, žvalūs ir įdege.

Tomas pasielgė neapdairiai optimistiškai, patikėjęs man šturmanės vaidmenį. Turėjo būti apdairesnis. Negaliu sakyti, kad visiškai nemoku naudotis žemėlapiu, bet peizažai lengvai užmigdo mano dėmesį. Taigi nenuostabu, jog išklydome iš pagrindinio kelio ir dabar dardėjome pro nesibaigiančius vienodus kaimelius siauru keliu, apaugusiu abipus tokiais vešliais medžiais, kad jų lajos beveik sudarė tunelį.

Pravažiavęs septintą kaimelį, Tomas šnairai dėbtelėjo į mane. Mudu abu paveldėjome iš mamos Kornvalio gymį ir lyg nutekintus bruožus, bet man tamsios akys ir plaukai teikė veikiau žaismingumo nei egzotiškumo, o štai Tomas atrodydavo gana grėsmingai, jei tik panorėdavo.

* Turimas galvoje bendravardis ir bendrapavardis Kenterberio arkivyskupas (1162–1170 m.).

– Ir kur, tavo manymu, mudu esame? – pasiteiravo jis baugiai mandagiu tonu.

Aš puoliau pareigingai nagrinėti žemėlapi.

– Man regis, Viltšyro grafystėje, – žvaliai atsakiau. – Kažkur per vidurį.

– Ką gi, labai konkrečiu.

– Paklausk, – tariu, nes mes jau artėjome prie aštunto kaimelio. – Gal baik pūstis ir pasiklausk kelio artimiausioje aludėje? Išties, Tomai, tu toks pat užsispyręs kaip tėtis ir...

Mano žodžius nutraukė netikėtas šūksnis.

Šįkart man nepasivaideno. Didžiulis oranžinis katinas išties puolė į kelią tiesiai po mūsų automobilio ratais. Stabdžiai prieštaraudami sužviėgė, Tomui iki dugno nuspaudus pedalą, o tada kaip pagal užsakymą užspringo variklis.

– Kad jį kur velnias nujotų!

– Būsimam dvasininkui nedera taip piktžodžiauti, – priminiau broliui.

– Pasižadų išmesti panašius posakius iš savo žodyno, – nevalingai šyptelėjęs patikino jis.

Aš nusijuokiau, pažvelgiau pro langą ir nustėrusi išleminau:

– Negaliu patikėti.

– Žinau, – sutiko brolis. – Kai jau nesiseka, tai nesiseka.

Papurčiau galvą.

– Ne, Tomai, pasižiūrėk, juk tai mano namas.

– Ką?

– Mano pilkasis namas, – paaiškinu jam. – Nejaugi nepameni tos dienos, kai katinas perbėgo kelią ir tėčio automobilio variklis užgeso?

– Ne.

– Grįžtant iš tetulės Helenos, – toliau aiškinu. – Neilgai tru-

kus po mano penktojo gimtadienio. Tada lijo, tėtis pasuko ne į tą pusę, katinas iššoko ant kelio ir teko staigiai stabdyti automobilį.

Brolis perliejo mane nuostabos kupinu žvilgsniu, kaip mokslininkas, apžiūrinėjantis iki šiol nematytą padarą, ir papurtė galvą.

– Ne, nieko panašaus nepamenu.

– Bet taip buvo, – nenusileidau. – Automobilis sustojo būtent čia ir aš pamačiau namą.

– Na, jeigu taip sakai.

Užvedęs automobilį Tomas pavažiavo į šalikelę, taigi aš galėjau apžiūrėti namą dar geriau.

– Kaip manai, ką tai reiškia? – paklausiau jo.

– Man regis, tai reiškia, kad mūsų šeimynėlei prastai klojasi su katėmis Viltšyre, – pareiškė brolis.

Aš nuleidau jo repliką negirdomis.

– Įdomu, kada šis namas pastatytas?

Tomas palinko prie lango.

– Karalienės Elžbietos laikais. Na, gal karaliaus Jokūbo I. Bet ne vėliau.

Aš ir pamiršau, kad mokyklos laikais brolis labai domėjosi architektūra. Be to, jis visada viską žinojo.

– Norėčiau pasižiūrėti iš arčiau, – viltingai pasakiau.

Tačiau Tomas tik niekinamai dėbtelėjo į mane ir pasuko į kelią, vedantį miestelio link.

– O aš ne, – atšovė jis. – Neketinu spoksoti pro svetimus langus, kad patenkinčiau tavo smalsumą. Be to, ženklas prie įvažiuojamojo keliuko iškalbingai byloja, kad tai privati valda.

Netrukus mes privažiavome automobilių aikštelę prie „Raudonojo liūto“, senovinės aludės šiaudiniu stogu ir staliukais laikinoje vasaros terasoje, kurioje tilpo daugybė vidudienio lankytojų. Aš likau automobilyje, ruošdamasi sėsti prie vairo, o Tomas

patraukė į aludę mikliai ištuštinti bokalo alaus ir pasiteirauti, kaip sugrįžti į pagrindinį kelią.

Panirusi į apmąstymus, kokia tikimybė dusyk pasiklysti toje pačioje vietoje, aš visiškai užmiršau paprašyti brolio sužinoti, kaip vadinasi kaimas, kuriame atsidūrėme.

Turėjo praeiti dar aštuoneri metai, kad aš vėl atkakčiau į Eksberį Viltšyro grafystėje.

Šį galutinį sykį tai nutiko balandžio pradžioje, likus porai mėnesių iki trisdešimtojo gimtadienio, ir bent kartą ne dėl pasiklydimo. Aš vis dar gyvenau Londone, Blumsberyje, mažame nuomojamame butelyje, iš kurio niekur neketinau kraustytis, nors netikėtai gavau dosnų palikimą – jį man skyrė tetulė Helena, giminaitė iš tėčio pusės, ta pati, kurią aplankėme Ekseteryje prieš daugelį metų. Ji buvo mačiusi mane vos du kartus, toji tetutė Helena, tad priežastis, dėl kurios nusprendė palikti tokią apvalią pinigų sumą būtent man, taip ir liko nesuprantama. Galbūt todėl, kad buvau vienintelė silpnosios lyties atstovė giminėje, kurioje netrūko palikuonių vyrų. O tėčio žodžiais tariant, tetulė Helena pasižymėjo tvirtomis feministinėmis pažiūromis.

„Ji panoro, kad turėtum savo kambarį, – tvirtai pareiškė Tomas. – Štai kodėl skyrė palikimą tau. Argi neskaitei Virdžinijos Vulf?“*

Tiesą sakant, pinigų gavau gerokai daugiau, nei kainuoja kambarys, bet visiškai neišmaniau, ką su jais veikti. Tomas ryžtingai atsakė mano pasiūlymo pasidalyti palikimą, tėvai tvirtino, kad jiems taip pat jo nereikia; kai tėtis, baigęs chirurgo praktiką, išėjo į užtarnautą poilsį, jie gyveno puikiai apsirūpinę.

* Turima galvoje šios autorės esė „Savas kambarys“, kurioje teigiama, kad kuriančiai moteriai reikia pajamų ir savos erdvės.

Taigi tokios tokelės.

Aš nesėdėjau rankų sudėjusi, užsiėmiau grafiniu dizainu ir iliustravau knygas, beje, pastaroji sritis man atrodė daug įdomesnė ir pelningesnė. Dėl palankiai susiklosčiusių aplinkybių nusišypojo laimė anksti pradėti bendradarbiauti su labai talentinga rašytoja ir mes drauge sukūrėme puikią pasakų vaikams seriją, kuri pelnė man gerą vardą leidybos srityje, ką jau kalbėti apie stabilias pajamas. O vos prieš savaitę gavau užsakymą iliustruoti naują didelės apimties pasaulio tautų legendų ir pasakų rinktinę. Šis projektas, kuriuo labai susižavėjau, žadėjo man gražaus darbo beveik ištisus metus. Taigi jaučiausi devintame danguje.

Paprastai atšvėsdavau pergales su savo šeima, bet kadangi tėvai buvo įpusėję kelionę aplink pasaulį, o Tomas užsiėmęs vėlykinėmis pamaldomis, aš pasirinkau kitą patrauklų variantą ir praleidau savaitgalį su draugais Bate. Pirmadienio rytą, nusprendusi, kad eismas pagrindiniame kelyje man bus per daug intensyvus, patraukiau į šiaurę ir važiavau link Londono palei vingiuojančios Keneto upės krantus.

Buvo vėsi, bet nuostabi pavasario diena, medžiai abipus kelio jau spėjo apsipilti žaluma, pagauti beveik atogrąžų įkarščio. Atiduodama duoklę metų laikui važiavau atsidariusi langus, oras saldžiai kvėpėjo lietumi, dirvožemiu ir atbudusia augalija. Mano gyvenimo matęs, bet patikimas pežo protestuojamai gergždamas užpūškavo ant kalvelės. Padidinusi greitį aš įveikiau platų lankstą į gilų slėnį ir priartėjau prie siauro akmeninio tiltuko per Keneto upę. Važiuodama per jį pajutau maloniai dilgčiojant spandą ir apimta džiugios nuojautos tvirčiau suspaudžiau vairą.

Įdomiausia, kad šįkart visiškai nenustebau pamačiusi namą. Netgi kažkaip tikėjaisi jį išvysti. Tad sulėtinau greitį ir pasukusi į kelkraštį sustojau tiesiai prieš ilgą žvyru pabarstyta

įvažiuojamąjį keliuką. Didžiulis oranžinis katinas išdidžiai nu-
pėdino per kelią, nesiteikdamas manęs pastebėti, ir pradingo
banguojančioje žolėje. Aš pasakiau sau: „Netgi neskaitant katinų,
tai, kad trečią kartą atsidūriau čia, negali būti atsitiktinumas.“

O tada pradėjau svarstyti, kad galbūt namo gyventojai per
daug neprieštaraus, jeigu truputį apsidairysiu aplinkui. Kol pri-
kandusi lūpą abejoju, iš už nugaros plytinčio lauko šovė į dangų
pulkas varnėnų ir apsukę ratą aplink namą pradingo tolumoje.

Tai padėjo apsispręsti. Iš mamos paveldėjau ne tik išvaizdą,
bet ir Kornvalio protėviams būdingą prietaringumą, o iš patir-
ties žinojau, jog varnėnai neša man sėkmę. Nuo pat ankstyvos
vaikystės, kai tik juos pamatydavau, netrukus nutikdavo kas
nors gero. Tomas ne kartą mėgino įrodyti, kad šis mano įsitiki-
nimas nepagrįstas, tvirtino, jog šioje Anglijos dalyje varnėnai –
tokie įprasti, kad mano laimę ir juos gali sieti nebent atsitikti-
numas. Tačiau mano tikėjimas išliko nepajudinamas. Aš tiesiog
žinojau, kad varnėnai niekada manęs nepaves, todėl dabar stebė-
dama, kaip jie sklendo virš namo, apsisprendžiau.

Pasičiupau nuo užpakalinės sėdynės beformę striukę su gob-
tuvu ir išlipusi iš automobilio skubėdama vos nenusiritau į grio-
vį. Teko pripažinti, kad esu nelabai tinkamai apsirengusi pana-
šiams vizitams. Apsivilkau striukę ant nertinio, bet tai nelabai
tegelbėjo. Persibraukiau ranka plaukus, mėgindama suglostyti
trumpas neklusnias garbanas, tačiau drėgno vėjo gūsis kaipmat
pavertė niekais mano pastangas.

Taigi, kokią dingstį prasimanyti? Paklausti kelio? Paprašyti
stiklinės vandens? Pasakyti, kad sugedo automobilis? Aš pasi-
sukau į apibraižytą, aplamdytą pežo ir linktelėjau. Taip, automo-
bilio gedimas tiks. Tuo patikės kiekvienas. Mintyse repetuoda-
ma kalbą perėjau per kelią ir nužingsniavau žvyruota įvažį. Ant

įskilusios ir darganų paveiktos lentelės, prikaltos prie artimiausio medžio, pamačiau išblukusį raudonais dažais išvedžiotą užrašą, kad tai privati valda, į kurią įeiti draudžiama. Tačiau narsiai nužygiavau toliau vildamasi, jog name esantiems žmonėms mano žingsniai nepasirodys tokie kurtinamai garsūs kaip man pačiai.

Namas buvo visiškai toks pat kaip mano atmintyje: tie patys raudoni kamieniai su moliniais stogeliais, simetriškai išdėstyti balti langai, įstiklinti smulkiais stiklais, po keturis kvadratėlius viršuje ir apačioje, tos pačios pilkšvai gelsvos nelygios akmeninės sienos ir nuožulnus skalūno stogas. Kitokios buvo tik durys. Man visada atrodė, kad jos rudos, bet dabar aiškiai mačiau: tamsiai žalios, ryškiai kontrastuojančios su jas juosiančiu masyviu akmeniniu portalu.

Pabeldžiau, garsas nuaidėjo sunkiai ir dusliai. Dar tris kartus pabarškiniusi krumpliais per šiurkštų medinį paviršių, supratau, kad man neatidarys.

Tai reiškė, jog nieko nėra namie. Ir aš džiaugsmingai nusprendžiau: vadinasi, nesudrumsiu niekieno ramybės, jei apeisiu aplink namą ir dirstelėsiu pro keletą langų. Taip pateisinusi savo nederamą elgesį, vėl sugrįžau į įvažiuojamąjį keliuką ir pasukau į šiaurinę pusę. Bet čia jis netikėtai baigėsi prie žemo akmeninio pastato piktžolėmis apaugusiu šiaudiniu stogu. Tikriausiai čia kadaise būta arklidės, bet iš vieno atviro gardo kyšantis automobilio buferis nepaliko abejonių dėl dabartinės paskirties.

Iš tos vietos, kurioje stovėjau žvelgdama į priešais plytinčius dirbamos žemės plotus ir nuolaidžius kalvų šlaitus, šen bei ten pajavairinamus tamsžalių medžių ir tankiai sužėlusių krūmokšnių gojelių, vaizdas vėrėsi ištis gražus. Kiemo, galima sakyti, nebuvo, nors apirusi kokių šimto pėdų aukščio akmeninė siena

kadaise, matyt, skyrė valdas. Priešais namą suskaičiavau tris ąžuolus, vaismedį ir keletą krūmų, o už jo stūksojo vienintelė gumbuota tuopa, kurios sidabriškai žali lapeliai mirgėjo vėjyje. Čia pamačiau dar vienas tamsiai žalias duris su senovišku užraktu ir dvigubą eilę baltų langų. Po vienu iš jų, kiek supratau, virtuvės, kažkas buvo sukrovęs nestabilių kūgi senų nenaudojamų vazonų, tirštai apaugusių tamsiomis samanomis. Ant pirštų galų prisiartinau ir priglaudžiau ranką prie stiklo, gindamasi nuo atsispindinčių saulės spindulių. Taip, tai išties buvo virtuvės arba podėlio langas. Man pavyko įžiūrėti lentyną, nukrautą konservų skardinėmis, ir senovišką porceliano kriauklę. Pakreipiau galvą, kad geriau matyčiau, ir staiga išgirdau už nugaros vyrišką balsą.

– Jo čia nėra.

Balsas buvo draugiškas, su vos girdimu akcentu ir atsklido kiek iš toliau. Tačiau suvokiau tai tik po kelių akimirku, o pirmiausia krūptelėjusi pasisukau ir nuverčiau vazonų kūgi ant žemės. Kol dairiausi stengdamasi ką nors įžiūrėti, iš už neaukštos akmeninės sienos išnirio vyras ir atžingsniavo per žolę prie manęs. Buvo jaunas, gal kokiais penkeriais metais vyresnis už mane, apsirengęs paprastais darbiniais drabužiais, su kažkaip keistai atrodančiomis viduramžiškomis pirštinėmis.

– Nenorėjau jūsų išgąsdinti, – atsiprašė jis. – Tiesiog pamačiau, kad ieškote Edžio, o jo čia nėra.

Dabar, kai stovėjo arti, gana arti, rusvi plaukai ir titnago pilkumo akys išdavė škotišką kilnę. O kai nusišypsojo, šypsena pasirodė esanti tokia pat maloni kaip ir balsas.

– Ar jūs Edžio draugė? – pasiteiravo nepažįstamasis.

Aš papurčiau galvą.

– Tada giminaite?

– Ne.

Savo garbei turiu pasakyti, kad šiek tiek raustelėjau. Ir sumečiau, kad nepavyks apdumti šio vyro skvarbiomis pilkomis akimis pasakėle apie automobilio gedimą.

– Aš nepažįstu šeimininko. Gal žinote, ar jis greitai sugriš?

Vyras pakreipė galvą ir nužvelgė mane mašiu žvilgsniu, kuris man netikėtai priminė brolių.

– Tikiuosi, kad ne, – ramiai atsakė jis. – Palaidojome jį praėjusį mėnesį.

– O, atleiskite, – tarstelėjau ir dar labiau išraudau.

– Nieko tokio, – atsakė nepažįstamasis ir trūktelejęs pečiais pasitikslino: – Vadinasi, šiaip smalsaujate?

Šįkart jau iškaitau kaip aguona ir man pasirodė, kad vyras mėgaujasi akivaizdžiu mano sutrikimu. Tačiau po kelių akimirku suvokusi jo žodžių svarbą išsyk pamiršau bet kokį drovumą ir pakėliau akis.

– Tokiu atveju namas parduodamas?

– Taip. Norite jį apžiūrėti?

– Ne, aš noriu jį pirkti. Laukiau šio namo dvidešimt penkerius metus.

Nepažįstamasis kilstelėjo rusvus antakius ir aš, pati nesuprasdama kodėl, išklojau visą istoriją „Namas ir aš“. Jis išklausė su pavydėtina kantrybe, nors abejoju, ar buvo labai įdomu. Šiaip ar taip, kai mano vaikiška gražbylystė išseko, vyras vėl vertinamai pažvelgė į akis ir pasirodė man dar panašesnis į Tomą.

– Ką gi, tokiu atveju jums vertėtų susitikti su ponu Ridliu, jo kontora pagrindinėje miestelio gatvėje, – rimtai pasakė jis. – Nesinešioju raktų, taigi negaliu pats aprodyti namo. – Vyras nusi-traukė pirštinę ir ištiesė ranką. – Beje, esu Ijanas Samneris.

– Džulija Beket.

Matyt, mano veido išraiška pasikeitė, kai pažvelgiau į jo ranką, nes jis vėl nusišypsojo, nuleidęs akis į ant odos marguojančius įdrėskimus.

– Gervuogės, – paaiškino. – Nustelbtų sodelių, jeigu neretinčiau. Man neskauda, – patikino ir užsimovė pirštinę. – Geriau grįšiu prie darbo. Sėkmės perkant namą.

– Ačiū, – susigriebiau padėkoti tik tada, kai vyras jau nebegalėjo išgirsti.

O po penkių minučių jau sėdėjau Ridlio ir Stiuarto nekilnojamojo turto agentūroje. Prisipažinsiu, nelabai gerai pamenu tą popietę. Atmintyje išliko nerišlus pokalbis, ponas Ridlis kažką dėstė apie teisinius dalykus, nuosavybės teisės perdavimo dokumentus, teisėtumo patikrinimą ir panašiai, bet aš beveik nesiklausiau.

– Ar esate tikra, kad prieš įsigydama nenorite apžiūrėti namo? – pasiteiravo jis.

– Aš jau mačiau jį, – patikinau.

Tiesą sakant, man nerūpėjo tokie formalumai. Juk, šiaip ar taip, tai buvo mano namas.

Mano namas. Ir kai dar tą patį vakarą pasibeldžiau į Šventojo Stepono parapijos pastoriaus namų duris Hampšyro grafystės Eldervelio miestelyje, aš vis dar svaigau nuo šios minties, džiaugiausi kaip dovaną gavęs vaikas.

– Pasveikinkite mane, pastoriau, – linksmai išpyškinau pamačiusi nustebusio brolio veidą. – Dabar mudu beveik kaimynai. Aš ką tik įsigijau namą Viltšyre.

- 2 -

– Kur šitą dėti, panele?

Jaunas šviesiaplaukis nešikas, lengvai iškėlęs krėslą lyg vaikiską žaisliuką, stabelėjo koridoriuje laukdamas tolesnių nurodymų. Aš kuičiausi vienoje iš tvarkingai supakuotų dėžių, mėgindama rasti ištikimą seną arbatinuką, kol užvirs virdulys, kuri užkaičiau ant viryklės virtuvėje. Tad nekantriai žvilgtelėjusi pro petį nurodžiau:

– Į mano miegamąjį. Pirmas kambarys dešinėje užkopus laiptais.

Sugniaužiau rankoje pažįstamą arbatinuko rankeną tą pačią akimirką, kai virdulys užvirė ir ėmė čaižiai švilpti. Išjungiau dujas, įbėriau į arbatinuką žiupsnį arbatžolių, užpyliau verdančiu vandeniu ir pastačiau ant viryklės krašto prisitraukti.

– Panele Beket, – kreipėsi į mane kraustytojų vyresnysis ponas Ovenas, pasirodęs su kitu nešiku prie užpakalinių durų. Jo apskritas veidas buvo suplukęs nuo krūvio. – Turime čia jūsų virtuvės stalą. Pamaniau, kad geriausia įnešti jį pro šias duris, nes nesinorėtų subraižyti pagrindinių.

Aš paslaugiai pasitraukiau iš kelio ir nustūmiau tolyn vieną kitą dėžę.

– Ką tik užplikiau arbatos, jeigu jūs ar jūsų vyrai norėtumėte, –

pasakiau, apsidairiau aplinkui ir tada prisiminiau. – O, dar neišpakavau puodelių.

– Nieko tokio, panele, – ponas Ovenas pamerkė akį. – Turiu pakuotę vienkartinių sunkvežimyje. Visada pasiruošiu tokiems atvejams.

Sugrįžo suglumęs šviesiaplaukis nešikas.

– Ar tikrai turėjote galvoje pirmą kambarį iš dešinės, panele? Jis nepanašus į miegamąjį: labai ankštas, be to, jame jau stovi molbertas ar kažkas panašaus.

Aš pliaukštelėjau ranka sau per kaktą ir atsiprašomai nusišypsojau.

– Atleiskite, turėjau galvoje trečias duris dešinėje. Erdvų miegamąjį šiaurinėje namo pusėje.

– Gerai, panele.

Nešikas pralinksmėjo ir vėl pasuko prie laiptų.

– Kraustynės visada šiek tiek baugina, – pareiškė ponas Ovenas ir pastatė stalą į vietą prie podėlio sienos. – Bet netrukus susitvarkysite. Puiku, regis, visi baldai sunešti. Liko tik dėžės. Tai dabar lekiu paimti puodelių.

Tas vyras – tikras lobis, niekada nesutikau dalykiškesnio žmogaus, jis išties pasirodė vertas papildomų pinigų, kuriuos teko pakloti už paslaugas. Kai prieš tris savaites nusipirkau namą, per daug nesukau galvos dėl daiktų perkraustymo iš Londono į Eksberį. Tačiau kai sugrįžau į nuomojamą butą Blumsberio rajone ir pradėjau juos pakuoti, netrukus supratau: neišsiversiu be profesionalios pagalbos. Be didžiai branginamo karalienės Viktorijos laikų miegamojo baldų komplekto, taip pat paveldėto iš tetos Helenos, dar turėjau svetainės ir virtuvės baldus, studijos įrangą, braižymo lentą ir kelis šimtus knygų, kurias per kelerius Londone praleistus metus įsigijau per išpardavimus ir bukinis-

tų parduotuvėlėse. Tad pasinaudojusi artimos draugės patarimu pasiskambinau ponui Ovenui ir jis prisiėmė atsakomybę kaip tikras šiuolaikinis riteris.

Mano bute tvarkingai surištos ir sužymėtos dėžės atrodė didžiulės ir gremėzdiškos. O šiame name beveik nepastebimos dėl grynų architektūrinių proporcijų ir erdvių saulėtų kambarių. Jaučiausi pamaloninta, kad namo vidus nė trupučio nenusileido išorei ir puikiai atitiko mano tradicinį skonį. Įėjęs pro pagrindines duris patekdavai į didžiulį prieškambarį, apkaltą prabangaus poliruoto ąžuolo plokštėmis.

– Septynioliktas amžius, – vos pažvelgęs pareiškė ponas Ove-
nas. – Ir puiki kokybė.

Nuo paties prieškambario vidurio prasidedantys masyvūs ąžuoliniai laiptai po kelių pakopų vėrėsi į kvadratinės formos aikštelę, o tada sukosi stačiu devyniasdešimties laipsnių kampu į kairę ir vedė į antrą aukštą. Per prieškambario kairėje pusėje esančias duris galėjai patekti į svetainę, per esančias dešinėje – į darbo kabinetą, o į dešinę nuo laiptų siauras koridorius vedė į virtuvę. Valgomasis, virtuvė ir senamadiškas podėlis užėmė užpakalinę pirmojo aukšto dalį. Didžiuliai ir šviesūs šių patalpų langai vėrėsi į banguojančią žalią lygumą, nusėtą ankstyvomis laukų gėlėmis.

Viršuje buvo keturi miegamieji. Patį didžiausią, užimantį visą šiaurinę namo dalį, virš darbo kabineto ir podėlio, aš, suprantama, išsirinkau sau. Jame netgi buvo židinytis ir erdvi spinta, sumaniai įtalpinta po laiptais, vedančiais į palėpę. Mažą šoninį miegamąjį nusprendžiau laikinai paversti studija, kol galutinai įsikursiu. O tarp studijos ir miegamojo, priešais plačią laipų aikštelę, buvo vonios kambarys – tikra prabanga tokiuose senuose namuose.

Aišku, įtrūkę vamzdžiai protestuodami gergždė, virš antro aukšto kambarių langų nuo drėgmės nusilupinėjo tinkas, bet nebuvo nieko tokio, ko ilgainiui negalėtum sutvarkyti.

– Turite puikų seną namą, – pasakė ponas Ovenas, patvirtindamas mano pačios mintis, įsitaisė ant vienos iš dėžių ir ištiesė man plastikinį puodelį. – Minėjote, kad jis pastatytas šešiolikto amžiaus devintame dešimtmetyje?

– Taip man sakė nekilnojamojo turto agentas, – patvirtinau, įpyliau stiprios arbatos ponui Ovenui ir dviem jo padėjėjams, tada prisėdau ant improvizuotos kėdės ir pasiruošiau mėgautis sklidinu puodeliu pati. – Deja, nelabai ką nežinau apie jo istoriją.

– Na, neabejoju, jog miestelio gyventojai užpildys jūsų žinių spragas, – toliaregiškai pareiškė ponas Ovenas. – Tokie seni namai kaip šis visada turi praeitį. Ir dažniausiai įdomią. Prie boko-lo vietos aludėje sužinosite apie jį daugiau nei iš istorinių knygų.

– Turėsiu tai omenyje.

Abu jaunesni vyrai gėrė arbatą pagarbiai tylėdami ir kantriai laukdami, kol ponas Ovenas baigs kalbėtis su manimi ir duos ženklą grįžti prie darbo. Galiausiai jis pakilo, ištuštinęs antrą puodelį. Ir lygiai tą pačią akimirką prieškambaryje pasigirdo toks baisus trenksmas, kad aš net pašokau.

– Tai viso labo laukujės durys, panele, – paaiškino vienas iš jaunesnių kraustytojų. – Matote, vyriai pasisuka į vidų, o skląstis ne per tvirčiausias. Todėl stiprus vėjo gūsis ir gali jas atlapoti.

Ponas Ovenas nieko nelaukęs apžiūrėjo duris, pritvirtino prie rankenos iš prieškambario pusės apsaugą, kad daugiau nenukentėtų sienos plokštės, ir patarė kuo greičiau įsigyti naują užraktą.

– Saugokis, žmogau, tai ir Dievas saugos, – tėviškai patarė jis.

Trims vyrams pakako mažiau nei valandos iškrauti ir suneš-

ti likusius daiktus, taigi pusę trijų aš jau stovėjau pagrindinių durų tarpduryje ir mojavau tolstančiam sunkvežimiui, pirmą kartą jausdama didžiulį nepasitikėjimą savimi. O dar slegiančią vienatvę. Staiga labai aiškiai suvokiau, kokį siaubingą dalyką padariau, nors anksčiau nepaisiau nei neslepiano brolio skepticizmo, nei tėvų santūrių pamokymų telefonu. Tik kar-tojau visiems, kad Eksberyje galėsiu dirbti taip pat sėkmingai kaip ir Londone. Netgi gal produktyviau, nes nebešvaistysiu laiko miesto pramogoms. Be to, nekilnojamasis turtas – puiki investicija. Tai, kad iškeičiau įprastą aplinką ir nusistovėjusį draugų ratą į nepažįstamųjų bendruomenę, neatrodė itin svarbu. Bent jau iki šiol. Tačiau dabar pajutau, kad šiek tiek ilgiuosi nuomojamo butuko trečiame aukšte ir laiptinės kaimynės Endžės, pas kurią popietėmis galėdavau užsukti paplepėti prie puodelio kavos.

Bet kai tik pasukau iš prieškambario į savo naująjį darbo kambarį, kaipmat atsikračiau šio jausmo. Mielą ir ramų, su tamsio-mis medžio plokštėmis iškaltomis sienomis, tuščių knygų lentynų eilėmis, švelniai atsiduodančiomis citrinų aliejumi, ir jaukiu židiniu, panašiu į esantį mano miegamajame antrame aukšte. Anksčiau taryt pro langą be užuolaidų įspindusi saulė išmargi-no plačiais įžambiais ruožais mano senutėlę rudą odinę sofą. Da-bar ji spėjo pasisukti ir romi šviesa neberėžė akių. Be sofos, šiame kambaryje stovėjo tik prie jos tinkantis krėslas priešais židinį ir paprastas riešutmedžio rašomasis stalas su kėde. Visi šie baldai buvo nukrauti mano atsivežtomis dėžėmis ir popieriais.

Pajutau pagundą pradėti išpakuoti dėžes, tačiau iš patirties žinojau, kiek nedaug tereikia dėmesiui nukreipti. Pakaktų ap-tikti mėgstamą seną knygą vienoje iš jų ir visą likusią popie-tę praleisčiau palaimingoje neproduktyvioje užmarštyje. Tad

nusprendžiau pasilikti tvarkyti darbo kambarį paskiausiai, o pradėti nuo logiškiausios ir praktiškiausios vietos – virtuvės.

Nenoriai uždariusi darbo kambario duris nupėdinau į užpakalinę namo dalį ir keletą valandų šturmuočiau supakuotas dėžes su tokiu ryžtu, kad mama būtų didžiavusis manimi. Bet galiausiai apdulkėjusi nuo varginančio darbo visai kaip kurmis iš mėgstamiausios vaikiškos knygelės panorau įkvėpti bent gurkšni gryno oro.

Tad entuziastingai kaip tas kurmis atlapojau užpakalines duris ir išsprukusi į lauką pasveikinau švelnų vėjelį, kuris ėmė glostyti odą ir kedenti garbanas ant suprakaitavusios kaktos. Kiek galėdama nusibraukiau delnais dulkes nuo džinsų klešnių ir akimirką kitą pastovėjau įsisprendusi rankomis į šonus, mėgaudamasi užsitarnauta laisve.

Žvilgsnis nejučia nukrypo į apgriuvusią akmeninę sieną, kur tądien, kai nusipirkau šį namą, stovėjo Ijanas Samneris, ir pagautą smalsumo pasukau prie jos. Sieną nuo mano namo skyrė kokie trisdešimt ar net daugiau jardų, taigi ji buvo ganėtinai nutolusi nuo mano sklypo ribos ir, nors nelabai priminė tvoros fragmentą, atrodė per daug simetriška, kad būtų gamtos kūrinys. Prisiartinusi pamačiau, kad akmenys sudėti L raidės forma: ilgesnioji dalis ėjo lygiagrečiai užpakalinei mano namo sienai. Kai kuriose vietose sienos aukštis beveik prilygo mano ūgiui – šimtui šešiasdešimt centimetrų, šios L raidės priedangoje kažkas rūpestingai buvo sukasęs, įdirbęs žemę ir užveisęs nedidelį sodą.

Tvarkingai suarta ir patręšta dirva, regis, laukė sėklų.

– Taigi, jūs vis dėlto jį nusipirkote.

Aš vėl krūptelėjau ir pasisukau išgirdusi Ijano Samnerio balsą. Į galvą netilpo, kaip toks nemenkas vyras išigudrino prisiartinėti, kad nė neišgirdau. Tačiau greitai atitokusi apdovanojau jį pačia

spindulingiausia šypsena. Kaimynas mūvėjo storas darbines kelnes ir šiurkštų rudą megztinį, ant galvos puikavosi ruda kepurė dėmėtu snapeliu. Jis nusismaukė kepurę ant šono, nužvelgė mane linksmomis pilkomis akimis ir pakartojo:

– Jūs nusipirkote namą.

Tai buvo ne klausimas, o teiginys, bet aš vis tiek atsakiau:

– Taip.

– Turiu jus įspėti, kad kelias pastarąsias savaites visas miestelis tik apie jus ir tekalba. Ponas Ridlis prasitarė, jog esate dailininkė iš Londono, taigi visi nesitveria smalsumu. Jeigu dar nepasikvietėte vieno kito abejotinos reputacijos bohemiško draugo savaitgaliui, labai patarčiau tai padaryti, kitaip baisiai nuvilsite miestelio gyventojus.

Aš nusijuokiau.

– Bijau, kad pasirodysiu jiems labai nuobodi, nes neturiu bohemiškų draugų.

– O réksmingų giminaičių?

– Visi išsikraustė į Naująją Zelandiją. O tėvai dabar kaip tik atostogauja, taigi artimiausiu metu mane gali aplankyti nebent brolis, – prisipažinau. – Jis – pastorius.

– O, aišku, – Ijanas Samneris maloniai išklausė šią informaciją, pakreipęs galvą ant šono. – Ką manote apie mano sodelį?

– Labai gražus, – nuoširdžiai pagyriau. – Ar čia jūsų žemė?

– Ne, – jis papurtė galvą. – Ji priklauso mano draugui. O aš viso labo darau jam paslaugą. Čia telpa tik keletas gėlių, ne daugiau.

– Ir dar gervuogių, – pridūriau prisiminusi apdraskytas rankas.

– Išties, – nelinksmi šyptelėjęs patvirtino jis. – Koks gi sodas be jų.

Aš ištiesiau ranką ir paliečiau akmeninę sieną, mėgaudamasi saulės įkaitintu šiurkščiu paviršiumi.

– O kas buvo šioje vietoje? – pasiteiravau.

– Kiek žinau, karvelidė. Bet iš jos mažai kas beliko.

– Ar ji labai sena?

– Man regis, tokia pat sena kaip ir pats namas. Gal net senesnė.

– Vadinasi, pirmieji namo savininkai buvo ūkininkai?

– Taip, matyt, jie nuomojosi žemę. – Vyras gūžtelėjo pečiais. – Kiek žinau, žemė, ant kurios stovite, visada priklausė dvarui.

– Labai domiuosi senais namais, – pasakiau vis dar nejučia glostydama vėjo nugairintus akmenis. – Ypač šiuo. Norėčiau daugiau sužinoti apie jo istoriją.

– O, tokiu atveju kalbatės ne su tuo žmogumi, – šyptelėjęs paaiškino Ijanas Samneris. – Aš ir pats gyvenu čia vos penkerius metus. Turėtumėte pakamantinėti Vivjeną.

– Vivjeną?

– Taip, – Ijano Samnerio akys sušvelnėjo. – Vivjeną Vels iš „Raudonojo liūto“ aludės. Ji tikra vaikščiojanti enciklopedija. Jeigu ko nors nežino, vadinasi, to ir neverta žinoti.

Aš klausiausi puse ausies, nes kai kilstelėjau galvą, mano dėmesį patraukė vienišas raitelis ant žirgo, pasirodęs tolumoje, kaip tik Ijanui Samneriui už peties. Sustojęs ažuolo paunksnėje, jis žiūrėjo į mus. Pilkas žirgas atrodė didelis ir galingas, ant jo sėdintis vyras vilkėjo tamsius drabužius, tačiau buvo per toli, kad aiškiai įžiūrėčiau detales.

Mano pašnekovas primerkė akis ir pasiteiravo:

– Kas nors ne taip?

– Ką? – kaltai perklausiau, vėl nukreipusi žvilgsnį į jį. – Atleiskite, viskas gerai. Tiesiog aš užsižiūrėjau į tą vyrą.

– Kokį vyrą?

– Ant žirgo, jums už nugaros, – pasakiau ir parodžiau ranka. Ijanas Samneris grįžtelėjo, bet po ūksmingu ažuolu jau nieko nebebuvo.

Aš krestelėjau galva.

– Jis jau nujojo. Stambaus sudėjimo vyras ant pilko žirgo.

– Tikriausiai Džefris, – pasvarstė Ijanas Samneris. – Čia dvaro žemės. Nors, kiek žinau, jo arklidėje nėra pilko ristūno.

– Na, nesvarbu, – pasakiau.

– Gal ir taip, – nusišypsojęs sutiko Ijanas. – Ką gi, paliksiu jus ramybėje. Atėjau tik kastuvo.

Jis pasiėmė pamirštą įrankį, atremtą į sienos kampaną, atsisveikino su manimi ir užsitraukęs kepurę ant akių švilpaudamas pa-traukė kelio link.

Aš paskutinį kartą apsidairiau ir sugrižau į vidų, bet, praradusi buvusį įkarštį ir numojusi ranka į ankstesnį sprendimą, pasukau į darbo kambarį. Beveik baigdama kraustyti antrą knygų dėžę, aptikau aptrintą V. Kolinso romaną „Mėnulio akmuo“. Kai galiausiai sunkiai užkopiau į viršų, paaiškėjo, kad jau gerokai po vidurnakčio, taigi skubiai išsimaudžiau ir nuvargusi užmigau, saugiai globiama per lovą nusidriekusio tuopos šešėlio.

Sudomino?

Nusipirkti knygą bene mažiausia kaina gali [ČIA](#)